

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2020, č. j. 14 A 95/2020 – 12,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2020, č. j. MZDR 30091/2020-3/PRO, kterým bylo částečně ve výroku změněno a jinak potvrzeno rozhodnutí Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky ze dne 5. 6. 2020, č. j. UZIS/031661-2/2020, jímž byla dle § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „*zákon o svobodném přístupu k informacím*“), odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informací. Touto žádostí žalobce požadoval sdělení statistik úmrtí osob za roky 2014 až 2019 pro pět blíže specifikovaných příčin. V řízení o žalobě žalobce požádal o osvobození od soudního poplatku.

[2] Usnesením ze dne 21. 10. 2020, č. j. 14 A 95/2020 – 12, městský soud žalobce částečně osvobodil od placení soudních poplatků, a to ve výši 2 900 Kč za soudní poplatek z podané žaloby. Současně jej vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 100 Kč.

[3] V odůvodnění usnesení městský soud konstatoval, že má za prokázané, že žalobce není schopen zaplatit soudní poplatek v plné výši z důvodu své nemajetnosti. Zároveň však s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publ. pod č. 2601/2012 Sb. NSS, připomněl, že i pokud je účastník řízení nemajetný, a proto by bylo namístě jej osvobodit od soudních poplatků, může soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede. Právě takovým případem je žaloba, kterou žalobce brojí proti odmítnutí jeho žádosti o informace podané dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Žádostí se totiž nedomáhal poskytnutí informací, které se jej bezprostředně dotýkají, natož aby napadené správní rozhodnutí mělo přímý dopad do jeho životní sféry. Za této situace a po zvážení individuálních okolností daného případu tedy městský soud shledal, že není namístě žalobci přiznat úplné osvobození od soudních poplatků, které je opatřením výjimečným.

[4] Proti tomuto usnesení podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž výslovně neuvádí žádný z důvodů podle § 103 odst. 1 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel předně namítá, že městský soud nerozhodl o jeho žádosti o ustanovení zástupce, respektive popřel, že stěžovatel o jeho ustanovení žádal. Dále uvádí, že napadené usnesení je vnitřně rozporné. Ačkoli městský soud dovodil, že stěžovatel je zcela nemajetný, přesto mu uložil povinnost zaplatit část soudního poplatku ve výši 100 Kč. Stěžovatel však nemá finanční prostředky ani k zaplacení této částky, proto částečné osvobození od soudního poplatku jeho problém neřeší. Rozhodnutí o jeho žádosti navíc pro něj bylo překvapivé, neboť mu bylo od roku 2010 úplné osvobození od soudního poplatku přiznáno různými soudy ve 44 případech.

[6] Nesouhlasí také s odkazem městského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 101/2011 - 66, neboť se týkal notorického kverulanta, jehož případy nemají vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. To ovšem není případ stěžovatele. Předmět řízení o žalobě má vztah k jeho životní sféře, což nemohl městskému soudu doložit, neboť k prokázání této skutečnosti nebyl soudem vyzván. Je však zřejmé, že statistiky o počtu úmrtí osob se dotýkají každého smrtelníka. Nakonec uvádí, že statistiky o úmrtí osob se jej osobně týkají i proto, že hodlá zjistit počet obětí drog, zejména pak uživatelů marihuany. Mohlo by se totiž ukázat, že ukládání „drakonických“ trestů prodejcům konopí (někteří z nich jsou jeho blízcí přátelé) je iracionální.

[7] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost směřuje proti procesnímu usnesení, které se dotýká výlučně stěžovatele, nevyzýval Nejvyšší správní soud žalovaného k vyjádření.

[8] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že nepožadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byl stěžovatel toliko částečně osvobozen od soudního poplatku, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku nebylo účelné (srovnej rozsudek tohoto soudu ze dne 18. 6. 2013, č. j. 8 As 7/2013 - 14, a zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19; všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

pokračování

[9] Zároveň Nejvyšší správní soud v řízení o kasačních stížnostech tohoto typu netrvá ani na jinak povinném zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., neboť to je podle ustálené judikatury obligatorní pouze v řízení o kasační stížnosti, jíž stěžovatel brojí proti rozhodnutí ve věci samé (v podrobnostech viz již citované usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu č. j. 1 As 196/2014 - 19). V posuzovaném případě tedy stěžovatel nebyl povinen být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (o jeho ustanovení ostatně ani nepožádal).

[10] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky pod konkrétní ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to pro nesprávné posouzení splnění podmínek pro (ne)osvobození od soudních poplatků v řízení o shora uvedené žalobě, a důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jímž je nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je nicméně záležitostí právního hodnocení věci kasačním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

[13] Nejvyšší správní soud v první řadě musel posoudit, zda napadené usnesení netrpí vadou nepřezkoumatelnosti. Bylo by totiž vyloučené, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by bylo napadené usnesení nepřezkoumatelné. Kasační soud se s argumentací stěžovatele ohledně nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení neztotožňuje, a to z důvodů uvedených níže.

[14] Vnitřní rozpornost není dána tím, že městský soud na jedné straně dovodil, že stěžovatel je zcela nemajetný, ale přesto mu uložil povinnost k zaplacení soudního poplatku ve výši 100 Kč. Městský soud totiž tento postup náležitě odůvodnil tím, že i v případě nemajetnosti účastníka řízení, kdy by bylo zásadně namístě jej zcela osvobodit od soudních poplatků, může soud výjimečně toto dobrodíní odepřít, a to zejména pro povahu sporu, který účastník vede. Na podporu tohoto závěru pak odkázal na přílehlavou judikaturu Nejvyššího správního soudu (již zmiňovaný rozsudek č. j. 7 As 101/2011 - 66, v němž bylo sice rozhodováno o případě jiného stěžovatele, který se na Nejvyšší správní soud obrací ve velkém množství případů, nicméně závěry v něm obsažené lze analogicky použít také na nyní projednávanou věc).

[15] Městský soud také nepochybil, jestliže shledal, že povaha vedeného sporu v řízení o žalobě (kterou stěžovatel brojí proti rozhodnutí o odmítnutí jeho žádosti o informace o počtu úmrtí osob z pěti blíže specifikovaných příčin v období let 2014 až 2019) se stěžovatele bezprostředně nedotýká. O opačném závěru nesvědčí ani skutečnosti namítané

v kasační stížnosti, tedy že statistika o příčinách úmrtí se týká každého člověka nebo že si přátelé stěžovatele odpykávají „drakonické“ tresty odnětí svobody za drogové trestné činy, ačkoli se stěžovatel domnívá, že užívání drog (zejména pak marihuany) není častou příčinnou úmrtí osob. Z kasační stížnosti je naopak zřejmé, že stěžovatel se *de facto* snaží nastolit diskuzi o trestněprávním postihu pachatelů drogové trestné činnosti, za kterou nadto nebyl odsouzen on sám, ale jeho přátelé. Na základě výše uvedeného se tedy lze jen ztotožnit s městským soudem, že předmět žaloby nemá vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry.

[16] Nakonec Nejvyšší správní soud uvádí, že samotný fakt, že stěžovatel bývá v jiných soudních řízeních osvobozen od soudních poplatků, nesvědčí o překvapivosti rozhodnutí městského soudu v nynějším případě. O překvapivosti rozhodnutí se jedná tehdy, jestliže postup obecných soudů nebo orgánů veřejné správy nese znaky libovůle, to se ovšem v projednávaném případě nestalo, neboť napadené usnesení je řádně odůvodněno a zohledňuje individuální okolnosti posuzovaného případu. Stěžovatelův odkaz na jiná usnesení tohoto soudu, jimiž byl osvobozen od soudních poplatků (například usnesení ze dne 21. 10. 2019, č. j. 6 As 201/2019 – 15, či 25. 8. 2020, č. j. 2 As 262/2020 – 17) není příhodný, neboť se jednalo o jiné věci, které – na rozdíl od věci nyní projednávané – se přímo dotýkaly životní sféry stěžovatele (například přerazení do jiné věznice či rozhodnutí o určení advokáta k poskytnutí právní pomoci podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii). Nejvyšší správní soud se proto neztotožňuje s názorem stěžovatele, jenž *de facto* tvrdí, že pokud již byl opakovaně v jiných věcech od soudního poplatku osvobozen, musí být též automaticky osvobozován od soudních poplatků i v jakémkoli dalším řízení, a to bez ohledu na povahu projednávané věci.

[17] Co se týče další výtky uplatněné v kasační stížnosti, a sice že městský soud nerozhodl o jeho žádosti o ustanovení zástupce, Nejvyšší správní soud považuje za vhodné připomenout, že kasační stížnost je oprávněným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského, respektive městského soudu (§ 102 s. ř. s.) a důvody které v ní lze s úspěchem uplatnit, se tak musí upínat právě k tomuto rozhodnutí (srovnej usnesení tohoto soudu ze dne 3. 6. 2003, č. j. 6 Ads 3/2003 – 73). Vzhledem k tomu, že kasační stížnost v nyní projednávané věci směřuje proti usnesení městského soudu o částečném osvobození stěžovatele od soudního poplatku, může se Nejvyšší správní soud vyjádřit toliko k důvodnosti námitek stěžovatele, napadajících existenci podmínek pro částečné vyhovění této žádosti (viz § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), což výše učinil.

[18] Přesto lze na rámec shora uvedeného dodat, že stěžovatel skutečně požádal městský soud o ustanovení zástupce a z obsahu soudního spisu je patrné, že o této žádosti nebylo dosud rozhodnuto. Není ovšem nutné, aby o žádostech o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce bylo rozhodnuto v jednom usnesení, proto nelze přisvědčit stěžovateli, že městský soud pochybil, jestliže v napadeném usnesení nerozhodl o stěžovatelově žádosti o ustanovení zástupce.

[19] Jelikož kasační stížnost není důvodná, kasační soud ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

pokračování

[20] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o žalovaného, tomu v daném řízení žádné náklady nemohly vzniknout, neboť řízení o kasační stížnosti se týkalo výlučně procesních práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto o jeho nákladech řízení nerozhodoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu